

La segona oportunitat: exoneració dels deutes de les persones físiques

LAURA PEDREÑO

Economista, advocada i mediatra concursal membre de la Comissió Mercantil, Concursal i d'Experts Judicials
laura@pedreno.es

Han estat molts els informes i les institucions que enuncien la necessitat d'establir mecanismes de segona oportunitat que modifiquessin el principi de responsabilitat universal de l'art. 1.911 CC, en relació amb la insolvència de les persones físiques. Basant-se en el mateix, el deutor en compliment de les seves obligacions respon amb tots els béns, ja siguin presents o futurs, fet que ha obligat moltes persones a sortir del sistema i a portar una vida opaca, situació que s'ha anat agreujant amb la crisi econòmica.

Amb l'entrada en vigor el passat 30 de juliol de 2015, de la Llei 25/2005, de 28 de juliol, del mecanisme de segona oportunitat, reducció de la càrrega financera i altres mesures d'ordre social, les persones físiques que han passat per un fracàs econòmic empresarial o personal tenen ara la possibilitat de tornar a començar sense els deutes pendents, que mai no podrien arribar a pagar.

Els que vulguin beneficiar-se de l'exoneració de deutes hauran de complir els requisits que preveu l'art. 178 bis de la LC i que són els següents:

1. Haver-se declarat en concurs i concloure aquest per la liquidació dels seus actius o bé per insuficiència de massa activa.

2. Considerar-se deutor de bona fe: aquell que compleixi amb uns requisits comuns a tots els deutors, i d'altres específics, segons si s'han satisfet una sèrie de crèdits.

2.1. Els comuns són: que el concurs sigui declarat fortuït; que el deutor no hagi estat condemnat per la comissió d'una sèrie de delictes; i que, reunint els requisits de l'art. 231 de la LC, hagi

celebrat o, almenys, intentat celebrar, un acord extrajudicial de pagaments (AEP).

Pel que fa a aquesta última condició, l'AEP podrà ser sol·licitat per les persones físiques que es trobin en estat d'insolvència actual o iminent, sempre que el seu passiu no superi els cinc milions d'euros.

Així mateix, no podran accedir a un AEP els condemnats per certs delictes en els deu anys anteriors a la declaració de concurs; els que haguessin assolit els últims cinc anys un AEP, una homologació judicial d'acord de refinançament o declarats en concurs, i

vacació, i que haurà d'anar acompanyat d'un pla de pagaments i un pla de viabilitat.

En el cas de no aprovar-se aquest acord o d'aprovar-se i no poder-se complir, s'haurà de sol·licitar el concurs consecutiu del deutor, que en els casos de persona natural no-empresari s'obrirà directament en la fase de liquidació.

2.2. Els específics es distingeixen entre aquells que han satisfet els crèdits contra la massa, els crèdits concursals privilegiats i, en el seu cas, el pagament del 25% dels crèdits ordinaris per no haver intentat un AEP, i els que no ho han fet.

En la pràctica s'observa com les persones físiques estan fent més ús de la institució de l'AEP com a via per obtenir l'exoneració dels seus deutes

els que estiguin negociant un acord extrajudicial de refinançament o si s'hagués admès la sol·licitud de concurs.

La sol·licitud consisteix a complementar el formulari normalitzat pel Ministeri de Justícia i presentar-lo davant el Registre Mercantil del seu domicili la persona natural empresari i davant d'un notari del seu domicili la persona natural no-empresari.

Una vegada sol·licitat, el registrador o el notari nomenaran com a mediatra concursal aquell que correspongui de la llista de la província del domicili del deutor.

Seguidament, el mediatra haurà de convocar els creditors a una reunió i proposar-los un acord de pagament subjecte a quites i esperes, que determinaran el quòrum necessari per a la seva apro-

vacació, i que haurà d'anar acompanyat d'un pla de pagaments i un pla de viabilitat.

Aquests últims poden acollir-se al benefici de l'exoneració de pagaments en els següents supòsits:

a) Si accepten, per a la liquidació del deute no exonerat, sotmetre's a un pla de pagaments que cal complir dins dels cinc anys següents a la conclusió del concurs.

Transcorregut el termini fixat per complir aquest pla sense que s'hagi revocat el benefici, el jutge del concurs, a petició del deutor, dictarà auto reconeixent amb caràcter definitiu l'exoneració del passiu insatisfet en el concurs.

Si no es compleix amb el pla, es podrà també declarar l'exoneració definitiva, si hagués destinat al seu compliment, almenys, la meitat dels ingressos percebuts durant els cinc anys des de la concessió provisional del benefici, que no tinguessin la consideració d'inembargables o la quarta part

d'aquests ingressos quan concorreguessin en el deutor les circumstàncies previstes a l'art. 3.1, lletres a) i b), del RDL 6/2012.

b) No incomplir les obligacions de col·laboració de l'art. 42 de la LC.

c) No haver obtingut aquest benefici dins dels deu últims anys.

d) No haver rebutjat en els quatre anys anteriors en la declaració de concurs una oferta d'ocupació adequada a la seva capacitat.

e) Acceptar de manera expressa que l'obtenció d'aquest benefici consti en la secció especial del Registre Públic Concursal per un termini de cinc anys.

Els deutes que cal exonerar dependran de si el deutor és subjecte al pla de pagaments o bé no se li requereix. I és que el legislador únicament regula aquesta qüestió a l'art. 178 bis. 5 de la LC per als deutors que s'han de sotmetre al pla.

Per a aquests, es determina que l'exoneració s'estén a tots els crèdits ordinaris i subordinats pendents a la data de la conclusió del concurs, tret dels crèdits de dret públic i aliments.

No obstant això, als deutors que, amb la liquidació dels seus béns, han satisfet els crèdits massa, privilegiats i en el seu cas el 25% dels ordinaris, se'ls alliberarà de la resta del passiu insatisfet en el moment de la conclusió.

El concursat casat en règim de guanyos o un altre de comunitat estén al cònjuge l'exoneració de deutes, tanmateix es manté la responsabilitat dels obligats solidaris, fiadors o avalistes respecte dels deutes exonerats.

En la pràctica s'observa que les persones físiques estan fent més ús de la institució de l'AEP com a via per obtenir l'exoneració dels seus deutes, especialment en els casos de manca d'actiu que fan inviable l'acceptació de qualsevol acord. ■